

ATHENS WORLD
POETRY FESTIVAL

Άνα Μπρνάρντιτς | Ana Brnardić
Μετάφραση στα ελληνικά: Θωμάς Τσαλαπάτης
Μετάφραση στα αγγλικά: Chelsea Sanders, Damir Šodan
Επιμέλεια: Marija Dejanovic
Σχέδιο εξωφύλλου: Alberto Cruz
Σχεδιασμός: Ευθύμιος Γάλλος
Εκτύπωση: ΑΛΦΑΒΗΤΟ ΑΕΒΕ Γραφικές Τέχνες
© 2023 Ana Brnardić
& Athens world poetry festival
Ηρακλείτου 6, Αθήνα 10671
www.poetscircle.gr | info@poetscircle.gr

ISBN 978-618-5179-49-6

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

ATHENS / ΔΙΕΘΝΕΣ
WORLD FESTIVAL
POETRY ΠΟΙΗΣΗΣ
FESTIVAL ΑΘΗΝΩΝ

VERSOPOLIS
where
poetry
lives

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
HELLENIC MINISTRY OF CULTURE

Άνα Μπρνάρντιτς
Ana Brnardić
ποιήματα
poems
pjesme

9^ο

Διεθνές Φεστιβάλ Ποίησης Αθηνών
Κύκλος Ποιητών
2023

άνα
μπρνάρντιτς
ποιήματα

μετάφραση
από τα αγγλικά
θωμάς τσαλαπάτης

I.

Ύπαιθρος, ο μπαμπάς, νύχτα, ράμφος
με αυτό μεταφέρει τις κόρες του
στη μαμά, μπροστά από το σπίτι

Κατεβαίνουμε από το σκουριασμένο ράμφος, αρπαγμένες
από τον πόλεμο, μες τη λιακάδα,
όμορφες, μαργαριταρένιες αδερφές.
Ο μπαμπάς συνεχίζει το πέταγμά του, με τα λιγδιασμένα
του φτερά
τάζει τον εαυτό του στο ποτάμι και τα αγριόχορτα.
Ορθά.

Στην αυλή το σκοτάδι βράζει σε μια χύτρα φυλαγμένη
για τα ζώα,
ένα ξέφτι σύννεφα πιάνεται στα αγκάθια των βατομουριών,
το μονοπάτι οδηγεί
στο μενεξεδί στόμα του σπιτιού,
μέσα του τυλιγμένη παγωνιά
η Γιαγιά να παίζει το εκκλησιαστικό όργανο.

Πατάει τα πετάλια του και ο τόνος τους
Τιθασεύει τη νύχτα.
Από τη νύχτα ένα βαρύ χωριάτικο πάπλωμα αναδύεται
και πάνω του κόκκαλα κοτόπουλου περιπλέκονται
με τη δυσοσμία του χοιροστασίου και των κομμένων λαιμών.

Την πρώτη νύχτα του πολέμου,
 η γιαγιά τυλίγεται με ένα πάπλωμα
 σβήνει την λάμπα που τρεμοπαίζει και κλείνει το καπάκι
 του σκοταδιού
 ακούμε το γαλήνιο ροχαλητό της,
 που μας μεταφέρει στο επόμενο πρωινό.

Το πρωί το όργανο
 μας εκμυστηρεύεται πως είναι απλώς μια ραπτομηχανή
 η πλάτη της Γιαγιάς εξαϋλώνεται
 σε περιστέρια και κόκορες του πολέμου
 ισχνά κοτόπουλα και λεπτές δαμασκηνίες.

Το σπίτι είναι εγκαταλελειμμένο, μεταμορφωμένο σε κήπο
 και παντού σημάδια πως η γιαγιά κρύβεται στη σκόνη
 κάτω από το κρεβάτι, ανάμεσα στα παρατημένα μπουκάλια.

Βγαίνουμε βιαστικά έξω, νεαροί γαιοσκώληκες χωρίς μυρωδιά,
 μόλις μας ακούμπησε η παγωνιά της πρασινάδας
 ενώ βουτούμε τα πρόσωπά μας στον κήπο
 έρποντας στο γυμνό γρασίδι.

Πίσω από τον κήπο η Γιαγιά τραβά το μαύρο έναστρο πάπλωμα
 κατά μήκος του ποταμού και του οπωρώνα
 και μέχρι ο πόλεμος να περάσει μας λικνίζει απαλά,
 κρατώντας μας σφιχτά πάνω στο στήθος της σαν να ήμαστε
 παιδιά της
 και με μια προσευχή εύχεται να μπορούσε να μεταμφιεστεί
 σε μονόκερο
 και να μας εκμυστηρευόταν το επίμονο μυστικό
 ω, άγρια έλλειψη ομορφιάς.

Η γιαγιά θρηνεί γιατί δεν είμαστε άγια παιδιά
και για μας το σύμπαν είναι απλώς ένα νυχτόβιο χωριάτικο
πάπλωμα
πιασμένες από τα κέρατά του ταξιδεύουμε όλη τη νύχτα
μέσα σε ολόκληρο τον κήπο και πάνω από τα σπίτια.

Η ύπαιθρος είναι ένα λευκό υπέροχο φίδι της νύχτας
μες τις φυλλωσιές των άγουρων σωμάτων μας,
ένα γαλλικό τραγούδι
που παίζει σε μια σπασμένη τηλεόραση
μια μακρινή προβιά πολέμου κάτω από το ποτάμι
στις στολές αινιγματικών συγγενών.

Και στο τέλος, μετά τον θάνατο, αυτό που φτάνει
με το ταχυδρομείο
δεν είναι άλλο παρά ένα γαλάζιο ξεβρασμένο ξύλο,
το αέναο χέρι της αυπνίας,
η Γιαγιά φύλαξε ακόμη μια βιολετιά έκδοση της Σιμόν Βέλ,
χωρίς να υποψιάζεται
πόσο πολύπλοκο είναι εκεί μέσα το ιερό και πως οδηγεί
στον στρόβιλο
του ποταμού ακριβώς δίπλα στην εξοχική παραλία.
Ανοίγω το βιολετί γιατί το μαύρο είναι μαύρο είναι μαύρο
και στη ράχη του
υπό το βλέμμα της δύσπιστης εξοχικής νύχτας
εγώ επάνω στην πλάτη του κόκορα που λαλεί διαπεραστικά,
το μονάκριβο περιστέρι,
οι κομμένοι κορμοί
Και εγώ πρόθυμα τα σπρώχνω μακριά
και φεύγω μακριά.

Είναι καλό να έχει κανείς μια αδερφή. Η αδερφή ανθίζει νωρίς,
πριν από τα φυτά, πριν από το φεγγάρι
και τα φτερωτά πλάσματα.

Είναι το πρώτο εγκόσμιο φως κάτω από τη στέγη σου,
μια διαυγής λάμπα, η ενιαία και στιβαρή επιφάνεια
του τραπεζιού

στην τραπεζαρία.

Και όταν οι άνθρωποι με ρωτούν για την οικογένειά μου
τίποτα δεν είναι δύσκολο να εξηγήσω
εκτός από την όμορφη χρυσή σκόνη, που πέφτει απαλά
από μια όμορφη πασχαλιά κάπου ψηλά.

Ένα υπέροχο λουλούδι που κάποτε έπαιζε τον ρόλο της λάμπας
αλλά έμεινε έκθετο στις προθέσεις του χρόνου.

Μια αδερφή είναι η ομοιότητα των δακτύλων,
η απόσταση ανάμεσα στα μάτια κάποιου είναι το μέτρο
της ευτυχίας,

εν συντομία μια αδερφή είναι κάτι πολύ απλό,
μια χάρτινη συσκευασία με μαύρο γάλα.

Και κυρίως, ένα ποτήρι που χύνεται

στο τραπέζι του φαγητού

και είναι υποχρέωση σου τότε να αποθέσεις μια πασχαλιά
πίσω από το αυτί σου.

Είναι όμορφο να είσαι η άλλη αδερφή,
να γράφεις άρθρα με μια πράσινη κηρομπογιά
πάνω στο χειρόγραφο μια σχολικής εργασίας
ρουφώντας τα βλαστάρια των νεαρών αλφαβήτων
και ανακαλύπτοντας πως στον βλαστό που σκαρφαλώνουν
τα μπουμπούκια
κάποιος έχει ήδη χτίσει εύθραυστα αλλά χρηστικά σκαλοπάτια.

Η άλλη αδερφή κοιμάται στον νιπτήρα, πίνει από τον νιπτήρα 13
και γλιστράει το πόδι της στον νιπτήρα δοκιμάζοντάς τον.

Όταν ο βλαστός χωριστεί σε δύο
εκκωφαντικά δέντρα, η άλλη αδερφή θα απελπιστεί
και θα κοιτάξει το φεγγάρι σαν λύκος.

Η άλλη αδερφή είναι μισή λύκος
και μισή ένα παζάρι θησαυρών. Δεν τα παρατάει,
εποπτεύει και προσέχει.

Στον πάτο της ντουλάπας –για την ακρίβεια
κάτω από το έδαφος– δίπλα στις ρίζες
μιας οξιάς που δεν έχει ακόμη γίνει ντουλάπα
να τα εκεί – τα παπούτσια του πατέρα μου.
Μαύρα, φθαρμένα, φτιαγμένα από δέρμα, δύο δαμάσκηνα
αποξηραμένα
να λικνίζονται στο κλαδί τους, τους εξαντλημένους
του αστραγάλους.
Αυτά είναι τα πρώτα παπούτσια του που μπορώ να θυμηθώ.
Σίγουρα όχι τα πρώτα παπούτσια που φόρεσε.
Δεν τα έβγαζε ποτέ, είχαν γίνει σχεδόν ένα
με το δέρμα του, τόσο ζωντανά, φρουτώδη, ορυκτά.
Σχεδιασμένα για καλοκαίρι και χειμώνα.
Δεν πέρασε καν απ το μυαλό του να τα αντικαταστήσει
με καινούρια.
Μια οικογένεια κατσαρίδων –ανάμεσα σε άλλα- ζούσε
στην ντουλάπα, μια λεγεώνα μερμηγκιών,
μια λεγεώνα ψύλλων. Αυτά τα παπούτσια ήταν
σαν την κιβωτό του Νώε
γεμάτα κατοικίδια παράσιτα
μεταφέροντάς τα από την μια μέρα στην άλλη.
Μια μέρα η μητέρα άρπαξε τα παπούτσια από τα ευαίσθητα
αυτιά τους
και τα πέταξε μακριά.
Και ο πατέρας δεν διαμαρτυρήθηκε, αντίθετα αγόρασε
ένα νέο ζευγάρι από κοινά αντρικά παπούτσια.
Τα μαύρα, πρώτα παπούτσια με τα τραβηγμένα αυτιά πήγαν
στο δάσος

χωρίς να νοιώθουν ηττημένα. Όπως ακριβώς ο πατέρας είχε 15
ανακοινώσει πριν από χρόνια: Βαρέθηκα τα πάντα,
θα πάω στο δάσος.
Έγιναν χώμα, ένα μικρό δέντρο,
ακόμη και ένας θάμνος με πικρά φρούτα.
Εκείνα τα παπούτσια που μέσα τους μεγάλωσαν οι κόρες
του πατέρα
μαζί με πολλές άλλες ασυγκράτητες προτάσεις.

Την πρώτη ημέρα φορούσε μια σιδερένια πανοπλία
σχεδιασμένη για πτήσεις.
Από κάτω της ένας σωρός μαλακά φτερά
και κάθε λέξη στο στόμα του είχε μία ή δύο ακίδες,
ένα ράμφος ή μια μπαγκέτα διευθυντή ορχήστρας.
Άνοιξα το στόμα του και προσεκτικά πήρα από εκεί
όλες τις λέξεις
απλώνοντάς τες σε ένα τραπεζάκι του καφέ.
Ακόνισα τα στομωμένα ράμφη και του τα επέστρεψα.
Όλα γινόντουσαν στη σιωπή τα πρώτα χρόνια.
Λικέρ κερασιού ξεχυνόταν από το τραπέζι όπου βρίσκονταν
απλωμένες οι λέξεις του.
Σκαρφαλώναμε κάτω από το τραπέζι για να το γλείψουμε
κοιτώντας ο ένας τον άλλο χωρίς να κλείνουμε μάτι,
γνωρίζοντας πως σύντομα όλα θα τελείωναν.
Αυτοί ήταν οι χειμώνες, ο ένας πιο λευκός από τον άλλο,
ανεβαίνοντας τις σκάλες με τα παπούτσια τους.
Εκεί έβρισκες γαμήλιες δεξιώσεις, κορυφές δέντρων,
ξύλινα κρεβάτια
με τις ανησυχίες τους και τους τερματικούς σταθμούς τους.
Η πανοπλία του έκρυβε τον μηχανικό του εξοπλισμό
που οδηγούσε τους αναστεναγμούς κάτω από την γη.
Τα πανίσχυρα πουλιά του,
τα ιστιοφόρα, τα ιπτάμενα αυγά, οι επιτηδευμένες μουσικές
σπουδές, οι παθητικές σονάτες
παρέλαναν μπροστά μας στους νυχτερινούς δρόμους.
Όταν όλα είχαν τελειώσει με ανακήρυξε σύντροφό του.
Τοποθέτησε όλα τα μάτια σε συρτάρια αφήνοντας
μόνο ένα έμπιστο ζευγάρι.

Το κουβαλώ μαζί μου σε πόλεις, πύργους, στην αρρώστια
και στο πρώτο πρωινό,
αυτό το έμπιστο ζευγάρι αγριολούλουδων κεφαλών.

Είμαι ένα δέντρο, ένα τυχαίο δέντρο για την κόρη μου.

Με ακουμπάει γιατί είμαι τραχύ, γιατί έχω ρίζες
τα πέντε δάχτυλά τους ψάχνουν μέσα απ' το χώμα,
για τα μικρά της πόδια.

Τα μάτια μου έχουν τοποθετηθεί ανάμεσα στα φύλλα
τρέμουν στο φύσημα του αέρα
και στρέφονται προς την κόρη μου.

Οι κόρες είναι πυρακτωμένοι πλανήτες και όταν τα λουλούδια
σηκώνονται από το κρεβάτι το πρωί
αυτοί οι πλανήτες ήδη καίνε ανάμεσα στα πέταλά τους.

Τα δέντρα δεν γνωρίζουν τον τρόπο
με τον οποίο οι κόρες σε αγαπούν και σε κάνουνε δικό τους.
Μόνο ακολουθούν κυκλικές φωτιές γεμάτες φύλλα
που κατηφορίζουν τους βλαστούς,
που τρέχουν στις πλαγιές προς το παγωμένο ρέμα,
σ' ένα σμήνος από ελάχιστες παλάμες.

Η μάνα μου επίσης είναι ένα τυχαίο δέντρο

Ξυπνάω το πρωί, φτιάχνω καφέ

και με την κούπα μου στο χέρι περπατώ ανάμεσα στις ρίζες της
εκεί που τα τρένα έχουνε ησυχάσει
οι σκέψεις έχουνεθεριέψει και μερικά φυλλαράκια ακόμη
τρεμοπαίζουν.

Τα πόδια μου παίζουν στα κρύα πλήκτρα

και ξέρω πως αυτή είναι μια φυσιολογική, ευγενική απόλαυση.

Μέσα σε εκείνο λοιπόν το σούρουπο στο πάρκο,
όταν για μια στιγμή ήμουν κοράκι με λεκιασμένο παλτό
για να σε φυλάω μέσα, εσένα πουλί ακόμα μικρότερο,
ενώ το βλέμμα μου διέσχιζε τα μαύρα κλαδιά
προς τον ήδη μαύρο ουρανό
και νωρίτερα σε εκείνο το πρωινό στο πάρκο
επειδή χάιδεψα για ώρα πολλή
τον απαλό φλοιό της σημύδας
αναζητώντας
κάτι ασαφές και άγριο
γάλα ή καμπάνες
το χιόνι ένοιωσε την μυρωδιά μας.
Εσένα, γιατί μόλις είχες φτάσει και όλα γύρω σου λάμπουν.
Και μόνο τότε, τις σταγόνες
που ακολουθούσαν πίσω μας σαν βρόχινο μελάνι
και το φυλαχτό στο κορακίσιο μου σώμα
και εσένα, το πουλί στο ύψος της καρδιάς μου
και μια στιγμή αργότερα, ενώ τα κλαδιά αιωρούνται
στον ουρανό
και το σούρουπο υφαίνει το τέλος του
με βελονιές διαφορετικές από εχθές
το χιόνι αισθάνθηκε την μυρωδιά μας.
Γιατί φωλιασμένη στο παλτό μου ήταν η φρεσκάδα,
ακόμα αδάμαστος, γεμάτος δέρμα και βλέμματα,
ο ρευστός κόσμος,
την μια στιγμή σκαντζόχοιρος, την άλλη ψάρι, την άλλη
ένα βλαστάρι δυόσμου
και η ανάσα σου γρήγορη και κοφτή
τα δέντρα έγερναν απαλά για να σε μυρίσουν

20 πριν τον χειμώνα, πριν την κάθοδο
 των μεγάλων, λεκιασμένων πουλιών.
 Προσπεράσαμε το χιόνι,
 με ένα σώμα εορταστικό, φυλαγμένο στη πλεκτή ζεστασιά
 όλων των κονσέρτων αριθμός 1 για πιάνο.
 Και πίσω μας ακολουθούσε τα ίχνη μας ένα πέπλο
 βαθύς, γαλάζιος ουρανός με μαύρο κορδόνι
 φτιαγμένος από διάσπαρτα κλαδιά ξεχασμένα.

Στην αρχή τα πουλιά ήταν άψυχα, χρυσά.
 Ύστερα τα μάτια τους ταχυδρομήθηκαν
 από τα βάθη του ωκεανού,
 ο θεός χάρισε τα φτερά από τα ίδια του τα μαξιλάρια
 και τα ράμφη τους φτιάχτηκαν από του δάσους τα αγκάθια.
 Ένα ξημέρωμα μεταφέρθηκαν μέσα απ το σκοτάδι
 μέσα στο βαθυγάλαζο σώμα της πάχνης
 μόνο για να βρουν την φωλιά τους πίσω απ το μέτωπο
 του ανθρώπου.

Πάνω ψηλά σελίδες του ουρανού θροϊζουν
Κάτω χαμηλά ένας υπάλληλος τελωνείου θέλει
το δακτυλικό σου αποτύπωμα
τη σφραγίδα του γενεαλογικού σου δέντρου
στην αίτηση της τουριστικής σου βίζας.
Το κίτρινο βαλκάνιο φεγγάρι φωτίζει κατά μήκος
του προσώπου μου.
Ξέχασα να το σβήσω ενώ πετούσαμε πάνω από τον ωκεανό.
Η οικογένεια δίπλα μου έχει μεγαλύτερη εμπειρία.
Έκρυψαν τη θλιμμένη πεντατονική τους κλίμακα
στο μανίκι τους.
Λούζοντας τον υπάλληλο στο ταμείο
Με μια γενναία δόση από τα καλιφορνέζικα χαμόγελά τους.
Πίσω από το οδόφραγμα, χαρούμενοι γέροι
με κουρέματα που μοιάζουν με μαλλί της γριάς
απλώνουν το χέρι τους για να με οδηγήσουν στον παράδεισο.

Ταξιδιώτες κάθονται προσεκτικά
στους καναπέδες από ψεύτικο δέρμα βγάζουν τα παλτά τους
στο χρώμα του μύρτιλου και του στεγνού γρασιδιού.
Το τρένο παραπατά μέσα στη νύχτα σαν τυφλός βοσκός.
Το σκοτάδι εισβάλλει στο βαγόνι από όλες τι γωνίες
και τρέφεται από την αδιαφορία μας
Σύντομα –σε μισή ώρα– θα κολλήσουμε τα πρόσωπά μας
στα τζάμια
κυριευμένοι από μια περίεργη βεβαιότητα
πως μέσα από αυτό το ανώνυμο δάσος,
ακολουθώντας τις επιθυμίες και τα αισθήματα
ζαρκάδια, πουλιά και άλλα πλάσματα που ξυπνούν
θα τρέξουν ανάμεσα στα δέντρα μαζί με το τρένο μας
Αδιαφορώντας για τα διακριτικά του ελεγκτή, αποκαμωμένοι
από αυτή την φασματική ράτσα, τα κεφάλια μας θα βυθιστούν
στον ύπνο
οι απαλές, μαύρες πεδιάδες προσκομίζουν τα μπουμπούκια
απ τα οποία θα ανθίσουν
οι ηλεκτρικές πόλεις της νύχτας.

ana
brnardić
poems

I.

Countryside, Daddy, night, beak
in which he carries his daughters
to his mama, in front of the house

We climb down from the rusty beak, snatched
from war, to the the sunny hour,
pretty and pearly sisters,
Daddy flies on, with his greasy feathers he promises himself
to the river and the sedge.
Good.

In the courtyard darkness is boiling in the cauldron
for animals,
a mass of clouds snags on a blackberry bush, the trail leads
to the purple mouth of the house,
inside cloaked in the chilly evening mass
Grandma plays the organ.

She pumps the pedal and in a pedal tone
she harnesses the night.
From the night a heavy country quilt emerges,
on it chicken bones are entwined with
the stench of the pigsty and severed necks.

The first night of the war
Grandma wraps us up in a quilt,
turns off the flickering lamp and closes the lid of darkness,
we listen to her serene snoring,
it carries us to the next morning.

In the morning the organ
confesses to being a sewing machine,
Grandma's back unravels into
doves and war roosters
skinny chickens and slender plum trees

The house is abandoned, overturned into the garden
hints of Grandma lay in the dust
under the bed, among the discarded bottles.

We rush outside, young, odorless earthworms,
just touched by the cold green
and we splash our faces in the garden,
crouching in the naked grass

Behind the garden, Grandma pulls back the black starry quilt
across the river and the orchard,
and until the war passes she rocks us gently, holding us close
to her starched teats as if we're still children,
with a prayer she wishes to disguise herself as a unicorn
and confide to us that stubborn secret,
o, wild unattractiveness

III.

Grandma mourns because we're not holy children
and to us the universe is merely a nocturnal country quilt
whose horns we sail on, the whole night,
through the entire garden, and above the houses

The countryside is in our young leaf bodies
a white magnificent snake of the night, a French chanson
playing from a broken TV set,
a faraway fleece of war beneath the river
in the uniforms of enigmatic relatives

And in the end, after death, what arrives in the mail
but blue driftwood, the endless hand of insomnia,
Grandma even saved the purple copy of Weil, not sensing
how much the divine is tricky in it and leads to the vortex
of the river, right next to the country beach.
I'm opening the purple, because black is black is black,
and on its spine
under the eye of the distrustful country night,
on the backs of the shrill rooster, the beloved dove,
felled spruces,
I gladly push off, push off

Translated from Croatian by Chelsea Sanders

It's good to have a sister. A sister blooms early,
before plants, before the moon
and feathered creatures.
She is the first worldly light under your roof,
a lucid light bulb, the straight and sturdy surface
of a dining room table.
And when people ask me about my family,
nothing is hard to explain
except for that fine golden dust, that falls gently
from a beautiful primrose somewhere in space.
A lovely flower that once had the role of a light bulb,
but with time purposes surrender.

A sister is the likeness of fingers,
the space between one's eyes is a measure of happiness,
in short, a sister is a very simple thing,
a carton of black milk.
And especially, a glass that tips over
on the dining room table
and it's a must to tuck a primrose in, behind the ear.

It's good to be the other sister,
illiterately scribbling with a green crayon
across the handwriting of a school assignment,
sucking on the tendrils of young ABCs
and seeing that in the stem used to climb into the bud
someone has already built fragile but useful stairs.

The other sister sleeps in the basin, drinks from the basin
and slips her foot into the basin, trying it on.

When the stems split into two
thundering trees, the other sister will despair
and look up at the moon like a wolf.

The other sister is part wolf,
part market of treasures. She doesn't let go,
she watches over.

Translated from Croatian by Chelsea Sanders

At the bottom of the wardrobe – actually below
the ground – next to the roots
of a beech that will yet become a wardrobe
there they are – my father's shoes.
Black, worn-out, made of thin leather, two dry plums
wherein father's little twigs twitch, his cracking ankles.
Those were his first shoes that I can remember.
Naturally, not his first pair of shoes ever.
He never took them off, they were almost grown
into his skin, so alive, fruitlike, mineral.
Designed for summer and winter.
It never even crossed his mind to replace them
with new ones.
A family of cockroaches – among other – lived
in the wardrobe, a squadron of ants
and plant lice. Those shoes were like noah's ark
with little domestic parasites
carrying them from one day into another.
One day mother grabbed those shoes by their very
delicate ears and threw them outside.
But father did not object, on the contrary he bought
a new pair of ordinary men's shoes.
The black, first shoes with pulled up ears,
they went to the woods
with no sense of defeat. Just as father had announced
years ago: I had enough of
everything, I will go to the woods.
They became earth, a little tree, maybe even
a bush with bitter fruits.

Those shoes wherein father's daughters grew up
along with many other unbridled sentences.

33

Translated from Croatian by Damir Šodan

On the first day he wore an iron armour for flying.
Underneath there was a heap of soft feathers
and every word in his mouth
had a spike or two, a beak or a conductor's baton.
I opened his mouth and carefully took out all the words
lining them up on a coffee-table.
I sharpened the weary beaks a bit and returned them to him.
It was all happening in silence for the first several years.
Cherry liqueur was pouring down the small table where
his words had been spread. We were climbing
underneath the table to lick it
looking at each other without batting an eye,
knowing it will all soon be over.
Those were the winters, one whiter than the other,
climbing upstairs in their shoes.
Wedding parades were there, tree tops, wooden beds
with their worries and railway terminals.
His armour hid the huge machinery exhaling
deep sighs underneath the earth. His mighty birds,
sailboats, fly eggs, stilted etudes, pathetic sonatas
were marching ahead of us on night roads.
When it was all over he proclaimed me his fellow one.
He placed all eyes in drawers leaving only
a pair of confidential ones.
I carry it with me to towns, towers, in sickness
and in early morn,
that confidential pair of mountain flowers' heads.

Translated from Croatian by Damir Šodan

I am a tree, an accidental tree to my daughter.
She touches me because I'm rough, because I have roots
whose five toes peer out from the ground, for her little feet.
My eyes are placed among the leaves,
they tremble in the wind
and turn after my daughter.
Daughters are incandescent planets and as soon as flowers
rise from bed in the morning,
those planets already burn among the petals.
Trees don't know the way
that daughters love you and make you their own.
They just follow spherical fires with leaves
that descend down the stalk,
race down the slopes to an icy stream,
in a swarm of tiny palms.

My mother, too, is an accidental tree
I get up in the morning, I make coffee
and with my mug in hand I walk along her roots
in which trains have cooled down,
thoughts have overgrown and a few blades
 of grass have shivered.
My feet play on cold keys
and I know that this is an ordinary, gentle happiness.

Translated from Croatian by Chelsea Sanders

So that evening in the park
when for a moment, I was a crow in a greasy coat
that I carried you in, an even smaller bird
and my gaze pierced the black branches
against the already black sky

and earlier, that morning in the park
because I stroked for some time
the plush bark of a birch tree
to coax out
something indistinct and wild,
milk or bells

the snow picked up our scent.

You, because you just arrived and everything around you shines.
And only then the droplets
which we dragged behind us like rainy ink
and the protective eye on my crow's body
and you, the bird close to my heart
and a moment later, and the branches that float against the sky
while the evening draws to a close
along different seams than yesterday

the snow picked up our scent.

Because nestled in my coat was freshness,
still untamed, all skin and eyebrows, the flowing universe
one moment a hedgehog, the next a fish, then a sprig of mint-

and your breath was fast and shallow,
the trees gently leaned down to sniff you
before winter, before the descent
of large, greasy birds.

We walked ahead of the snow,
with a festive body coated from the inside with the wool
of all piano concertos no. 1.
And behind us trailed a cloak
of deep blue sky with black lace
made from rare, abandoned branches.

Translated from Croatian by Chelsea Sanders

The birds were first inanimate, golden.
Then their eyes were mailed
from the depths of the ocean,
god squeezed feathers out of his own pillow,
beaks were made from the forest thorns.

One dawn they were borne out of dark
inside of the marine blue body of dew
only to find their nest behind the man's forehead.

Translated from Croatian by Damir Šodan

High above pages of the sky rustle
Down below a customs officer wants your fingerprint
the stamp of your family-tree
on your tourist visa application.

The yellow Balkan moon shines across my face.
I forgot to turn it off as we flew over the ocean.

The family next to me has more experience.
They hid their sad pentatonic up their sleeve.
Showering the official at the counter
with a healthy dose of Californian smiles.

Behind the barricade, cheerful old people
with candy-floss haircuts
extend their arms to take me to heaven.

Translated from Croatian by Damir Šodan

Travellers sit carefully
on the fake leather benches taking off their coats
with the colours of blueberry and dry grass.
The train stumbles into the night like a blind shepherd

Darkness swiftly invades the compartment from
all corners feeding itself on our listlessness
Soon – in half an hour – we will glue our faces
to the window panes
overtaken by some strange belief
that through that anonymous forest,
following our desires and sentiments,
roe deer, birds and other creatures awoken
among the trees will be running along with our train

Upon the conductor's sign, exhausted by this phantom race
our heads will sink into sleep

The soft and black flatlands bears bumps budding
with electric cities
of the night.

Translated from Croatian by Damir Šodan

ana
brnardić
pjesme

I.

Selo, tata, noć, kljun
u kojem prenosi svoje kćeri
svojoj mami, pred kuću

Silazimo iz zahrđala kljuna, otete
ratu, sunčanom satu,
lijepe i biserne sestre,
tata leti dalje, masnim perjem obećava se
rijeci i šašu.
Dobro.

U dvorištu se u kotlu kuha mrak
za životinje,
gvalje oblaka zapinju o kupine, trag vodi
do ljubičastih usta kuće,
u njima ogrnuta prohladnom večernjicom
baka svira orgulje.

Pokreće pedal u pedalni ton
upreže noć.
Iz noći nastaje teška seoska perina
u kojoj su sapletene kokoške kosti
vonj svinjca i odrezanih vratova.

Prvu noć rata
baka nas umata u perinu,
gasi škiljavu lampu i zatvori poklopac mraka,
slušamo njeno spokojno hrkanje,
prevozi nas u iduće jutro.

Ujutro orgulje
priznaju status šivaće mašine,
bakina leđa razlože se na
gugutke i ratne pijevce,
mršave koke i vitka stabla šljive

Kuća je pusta, prevrnutu u vrt,
naznake bake su u prašini
pod krevetom, među bačenim bocama.

Hrlimo van, mlade, bezmirisne gujovice,
tek taknute hladnom zeleni
i u vrtu se umivamo,
čučimo u goloj travi

Iza vrta, baka povlači crnu zvjezdanu perinu
preko rijeke i voćaka,
dok ne prođe rat biba nas
uškrobljenim sisama kao da smo još djeca,
molitvom se želi prerusiti u jednoroga
i saopćiti nam tu tvrdoglavu tajnu,
o, divlju neprivlačnost

III.

Baka tuguje jer nismo sveta djeca
i svemir nam je samo noćna seoska perina
na čijim rogovima jedrimo, cijelu noć,
kroz cijeli vrt, i iznad kuća

Selo je u našim mladolisnim tijelima
bijela krasna zmija noći, francuska šansona
iz pokvarenog televizora,
daleko runo rata ispod rijeke
u uniformama zakučaste rodbine

I na koncu, nakon smrti, poštom stižu
modre naplavine, beskonačna ruka nesanice,
baka je sačuvala i ljubičastu Weil ne sluteći
koliko je božansko u njoj tricky i da vodi u vir
rijeke, odmah pored seoske plaže.
Otvaram ljubičasto, jer crno je crno je crno,
i na njegovom hrptu,
pod okom sumnjičave seoske noći,
na leđima kreštavog pijevca, omiljene gugutke,
posječene smreke,
rado se otiskujem, otiskujem

Dobro je imati sestru. Sestra cvate rano,
prije biljaka, prije mjeseca
i pernatih životinja.
Ona je prvo nebožansko svjetlo pod krovom,
jasna žarulja, ravna i dobra ploča
stola za blagovanje.
I kad me upitaju za porodicu
sve je lako objasniti
osim tog zlatnog praha, koji sipi
iz lijepog noćurka negdje u svemiru.
Lijep cvijet koji je nekoć imao ulogu žarulje,
ali s vremenom svrhe se predaju.

Sestra je sličnost prstiju,
razmak među očima mjera je sreće,
ukratko, sestra je nešto vrlo jednostavno,
tetrapak crnog mlijeka.
I osobito, čaša koja se prevrne
sa stola za blagovanje
a nužno je i zataknuti noćurak, iza uha.

Dobro je biti druga sestra.
Nepismena prelazi zelenim flomasterom
preko rukopisa školske zadaće,
siše vitice mlade abecede
i vidi da je u stabljici kojom se penje u pup
netko već sagradio krhke ali korisne stube.

Druga sestra spava u koritu, pije iz korita

i u korito nazuva stopalo.

Jednom kad se stabljike razdvoje u dva
gromoglasna stabla, druga će sestra zdvajati
i gledati u mjesec kao vuk.

Druga sestra je malo vuk,
malo vašar dragocjenosti. Ne pušta,
čuva.

U dnu ormara, zapravo pod zemljom, pored korijenaka bukve od koje će ormar tek biti napravljen nalaze se očeve cipele.

Crne, iznošene, od tanke kože, dvije suhe šljive u kojima se gibaju očeve grančice, pucketavi članci. Bile su to prve njegove cipele koje pamtim.

Ne, naravno, njegove prve cipele.

Iz njih se nije izuvalo, bile su već srasle uz kožu, žive, voćaste, mineralne. Za ljeto i zimu.

Ni na kraj pameti da ih zamijeni novima.

U ormaru su još živjeli obitelj žohara, jedna desetina mrava i biljne uši. Cipele su bile noine arke malim kućnim nametnicima prenoseći ih iz jednog dana u drugi.

Jednog dana majka dohvati cipele za njihove veoma delikatne uši i izbaci ih napolje.

Otac se nije protivio nego je nabavio nove, obične muške cipele.

Crne, prve cipele, s navučenim ušima, bez osjećaja poraza otišle su u šumu. Baš kao što je otac godinama najavljivao: dosta mi je svega, otići ću u šumu.

Postale su zemlja, drvce, možda čak i grm s gorkim plodovima.

Cipele u kojima su rasle očeve kćeri i mnoge druge pustopašne rečenice.

Prvi je dan na sebi imao željezni oklop za letenje.
Ispod oklopa bila je hrpa mekog perja,
a svaka riječ u njegovim ustima imala je par bodlji,
kljun ili dirigentsku palicu.
Otvorila sam mu usta i sve riječi pažljivo izvadila na kaveni
stolić.

Našljila sam malo posustale kljunove i vratila mu ih.
Sve to proteklo je u šutnji, prvih nekoliko godina.
Niz stolić na kojemu su bile izložene njegove riječi
slijevala se višnjevača. Silazili smo pod stol da bismo je oblizali
netremice se gledajući, jer sve će se uskoro završiti.
Bile su zime, sve bijele odreda, dolazile su u cipelama na kat.
Bili su svatovi, krošnje, drveni kreveti i njihove brige
i kolodvori.

Njegov oklop skrivao je golemu mašinu koja je ispuštala
duboke zvukove pod zemlju. Njegove silne ptice, korablje,
klice muha, drvenaste etide, patetične sonate
marširale su ispred nas noćnim cestama.
Kad se sve završilo proglasio me bližnjom.
Pospremio je sve oči u pretince i ostavio jedan povjerljivi par.
Nosim ga sa sobom u gradove, tornjeve, u bolest i ranu zoru,
povjerljivi par glavica planinskog cvijeća.

Ja sam drvo, slučajno drvo svojoj kćeri.
Dodirne me jer sam hrapavo, jer imam korijen
čijih pet prstiju viri iz zemlje, za njena mala stopala.
Moje oči su razmještene po listovima,
na vjetru podrhtavaju
i okreću se za svojom kćeri.
Kćeri su užareni planeti i tek što se cvijeće
ujutro pridigne s postelje,
ti planeti već gore među laticama.
Drveće ne poznaje način
na koji te kćeri vole i prisvajaju.
Samo slijede listovima okrugle vatre
koje spuštaju se niz stabljike,
trče niz obronke do mrzlog potoka,
u roju sitnih dlanova.

I moja majka je slučajno drvo.
Ujutro ustanem, skuham kavu
i sa šalicom hodam po njenom korijenju
u kojem su se ohladili vlakovi,
zarasle misli i naježio se par vlati.
Stopalima sviram po hladnim tipkama
i znam da je to jedna obična, blaga sreća.

Dakle te večeri u parku
kad sam načas bila vrana u masnom kaputu
pod kojim sam nosila tebe, još manju pticu
i zabadala pogledom crne grane
u ionako crno nebo

i ranije, jutrom u parku
jer sam dugo gladila
plišanu koru breze da iz nje izađe
nešto nerazgovijetno i divlje,
mlijeko ili zvonce

nanjušio nas je snijeg.

Tebe, jer si tek došla i sve oko tebe bliješti.
I tek zatim kapi
koje vukle smo za sobom kao kišnu tintu
i zaštitničko oko na mom vranjem tijelu
i tebe, pticu na mom srcu
i trenutak poslije, i grane koje plutaju na nebu
dok se večer zatvara
po drugim šavovima nego jučer

nanjušio nas je snijeg.

Jer sam u kaputu nosila svježinu,
još ne pitomu, kože i obrva, tekuć svemir,
čas ježa, čas ribu, čas paprenu metvicu –
a ti si disala brzo i plitko,

- 52 drveće je nježno silazilo da te omiriši
prije zime, prije slijetanja
velikih, masnih ptica.

Hodale smo ispred snijega,
svečana tijela iznutra obloženog vunom
svih prvih klavirskih koncerata.
I za nama plašt
tamnoplavog neba s crnom čipkom
od rijetkog, napuštenog granja.

Ptice su prvo bile nežive, zlatne.
Oči su im zatim stigle poštom iz morskih dubina,
perje je iz svoga jastuka poslao bog,
kljun je od trnja iz šume
Rodile se jedne zore iz mraka
u tamnoplavom tijelu od rose
i pronašle stan u čovjekovu čelu

U visini listaju se štampane stranice neba
Dolje carinik traži otisak prsta
pečat rodnog stabalca
na papiru za turističku vizu
U licu mi sjaji žuti balkanski mjesec
Zaboravila sam ga ugasiti iznad oceana
Obitelj pored mene ima više iskustva
Tužnu pentatoniku skrili su u rukav
Službeniku podastiru ogromne količine
kalifornijskog osmijeha
Iza barikade nasmiješeni starci
s frizurama od šećerne vune
pružaju mi ruke i vode me u raj

Putnici oprezno sjedaju
na klupe od skaja odlažući kapute boje kupine i suhe trave
Vlak posrće u noć poput slijepog pastira
U kupeu iz uglova suklja mrak koji se hrani bezvoljom
Uskoro ćemo, za pola sata, svi ujedno sljubiti lica uz prozore
u vlasti čudne vjere
da uz vlak, kroz anonimnu šumu
prateći naše osjećaje, čežnje, trče srne, divlje ptice
i bića koja se bude iz stabala
Na znak dirigenta, izmučene utrkom utvara
glave klonu u san
Mekana i crna ravan
dobiva ispupčine na kojima cvatu
noćni električni gradovi.

- 56 Ana Brnardić (1980) is born in Zagreb, Croatia. She holds a Master's degree in Comparative Literature and the Croatian Language and Literature, as well as a Master's degree in Music from the Music Academy in Zagreb. Her debut collection of poems, *Some Sage's Pen* (1998), garnered her critical acclaim and two prestigious awards: the Goran Award for Young Poets and the Slavic Award from the Croatian Writer's Association. Her book *Waltzing Snakes* (2005), received the Kvirin Award for Young Poets. Her other poetry collections are *Genesis of Birds* (2009), *Uphill* (2015) and *A Wolf and a Birch* (2019) – last two were shortlisted for the Tin Ujević Prize. Her collections were published in Romania (*Hotel cu muzicieni*, 2009), Sweden (*Fåglarnas tillblivelse*, 2016) and France (*Devant toi le jour*, 2021; *L'épau*, 2022).

Η Ana Brnardić γεννήθηκε το 1980 στο Ζάγκρεμπ της Κροατίας. Έχει εκπονήσει μεταπτυχιακό στη συγκριτική λογοτεχνία και την Κροατική γλώσσα και λογοτεχνία καθώς και ένα μεταπτυχιακό στην μουσική στην Μουσική Ακαδημία του Ζάγκρεμπ. Η πρώτη της συλλογή ποιημάτων με τίτλο «Η γραφίδα ενός σοφού» το 1998 έλαβε εγκωμιαστικές κριτικές καθώς και δύο σημαντικά βραβεία: το βραβείο Goran για νέους ποιητές και ποιήτριες και το Σλαβικό βραβείο από την Ένωση Κροατών συγγραφέων. Το βιβλίο της «Τα φίδια χορεύουν βαλς» (2005) κέρδισε το βραβείο Kvirin για νέους ποιητές. Άλλες συλλογές της «Η γένεση των πουλιών» (2009), «Ανηφορικά» (2015), «Ο λύκος και η σημύδα» (2019). Οι δύο τελευταίες ήταν υποψήφιες για το βραβείο Tin Ujević. Οι συλλογές τις έχουν μεταφραστεί και κυκλοφορήσει στη Ρουμανία (*Hotel cu muzicieni*, 2009), τη Σουηδία (*Fåglarnas tillblivelse*, 2016) και τη Γαλλία (*Devant toi le jour*, 2021; *L' épaupe*, 2022).